

ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЦИФРОВОЇ ГІГІЄНИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ВИКЛИКИ, РІШЕННЯ, ПРАКТИКИ

*За матеріалами всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції
«Впровадження Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку:
виклики, рішення, практики»*

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7149>

РЕЙПОЛЬСЬКА Ольга Дмитрівна

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу дошкільної освіти
Інституту педагогіки Національної
академії педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Ганна Георгіївна ЦВЕТКОВА

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри
дошкільної освіти Українського
державного університету імені
Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна

Анотація. Стаття висвітлює результати роботи Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції «Впровадження Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку: виклики, рішення, практики», яка проведена за ініціативи Міністерства освіти і науки України відділом дошкільної освіти Інституту педагогіки НАПН України та кафедрою дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, об'єднала в науковому просторі близько 15 тисяч учасників, серед яких академічна наукова спільнота, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, педагоги центрів професійного розвитку педагогів та обласних інститутів післядипломної освіти, фахівці дошкільної галузі, здобувачі різних рівнів вищої освіти.

Учасники конференції обговорювали проблеми пов'язані із цифровізацією дошкільної освіти, шляхи їх розв'язання та необхідність впровадження Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку, ділились практичними кейсами з досвіду роботи.

Ключові слова: дошкільна освіта; заклади дошкільної освіти; цифровізація; цифрова гігієна; особистісний розвиток дошкільників; цифрова компетентність педагогів; інформаційно комунікаційні технології; цифрове освітнє середовище.

2 травня 2025 р. на засіданні уряду схвалено Концепцію цифрової гігієни дітей дошкільного віку (Кабінет Міністрів України, 2025), яку розроблено у відповідь на виклики цифровізації та зростання ролі гаджетів у житті дошкільнят. Мета Концепції — допомогти дорослим сформува-

ти умови для безпечного й усвідомленого користування технологіями дітьми в повсякденному житті та навчанні.

З метою впровадження та популяризації Концепції за ініціативи Міністерства освіти і науки України відділом дошкільної освіти Інституту

педагогіки НАПН України та кафедру дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова організовано та проведено *Всеукраїнську науково-практичну онлайн конференцію «Впровадження Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку: виклики, рішення, практики»*, що об'єднала в науковому просторі близько 15 тисяч учасників, серед яких академічна наукова спільнота, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, педагоги центрів професійного розвитку педагогів та обласних інститутів післядипломної освіти, фахівці дошкільної галузі, здобувачі різних рівнів вищої освіти (НАПН України, 2025; Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025).

Модерувала конференцію провідний співробітник відділу дошкільної освіти Інституту педагогіки НАПН України, завідувач кафедри дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор *Ганна Цветкова*.

Із вітальним словом до учасників конференції звернувся проректор з навчально-методичної роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, заслужений працівник освіти України, доктор філософських наук, професор *Роман Вернидуб*, який наголосив на важливості конференції, що присвячена обговоренню сучасного використання цифрових технологій та необхідності забезпечення цифрової гігієни дітей дошкільного віку. Підкреслив, що сьогоdnішній світ надзвичайно швидко змінюється,

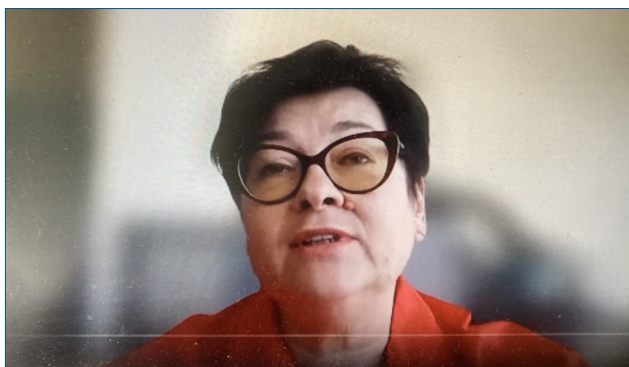
і цифрові технології стають неодмінною частиною нашого життя, включаючи розвиток, виховання та навчання дітей раннього та дошкільного віку.

З одного боку, вони відкривають нові можливості для збагачення освітнього процесу та розвитку у дітей ключових компетентностей. З іншого, існує значний ризик негативного впливу цих технологій на фізичне, психічне та соціальне здоров'я дітей, особливо дошкільного віку.

Вчений зауважив, що проблема цифрової гігієни дітей стає все більш актуальною в контексті сучасного світу. Важливим пріоритетом державної політики у сферах освіти та охорони здоров'я є забезпечення цілісного та всебічного розвитку кожної дитини через формування компетентностей, які сприятимуть безпечному та здоров'язбежувальному використанню цифрових технологій. Підкреслив, що учасники конференції мають нагоду обговорити не лише виклики, а й шляхи їх вирішення. Побажав присутнім творчого натхнення і плідної дискусії! Миру і перемоги!

До учасників конференції звернулася проєктний менеджер з питань цифрової трансформації Команди підтримки відновлення та реформ Міністерства освіти і науки України *Вікторія Косик*, яка передала вітальні слова від заступника міністра освіти і науки України з питань дошкільної освіти *Анастасії Коновалової*. У своєму виступі зазначила, що сучасні діти зростають у середовищі постійної цифровізації, що несе як потенціал розвитку так і ризики фізичного, психічного, когнітивного та соціального благополуччя. Мета Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку – забезпечити цифрову гігієну через: впровадження певних норм, правил цифрової гігієни в освітньому процесі; формування цифрових компетентностей педагогів і батьків.

Основними завданнями, спрямованими на розв'язання визначених у Концепції проблем, є: створення безпечної цифрової інфраструктури суб'єктів освітньої діяльності; ефективно запові-

гання та протидія негативним наслідкам використання цифрових технологій дітьми; формування цифрової компетентності в учасників освітнього процесу (Кабінет Міністрів України, 2025).

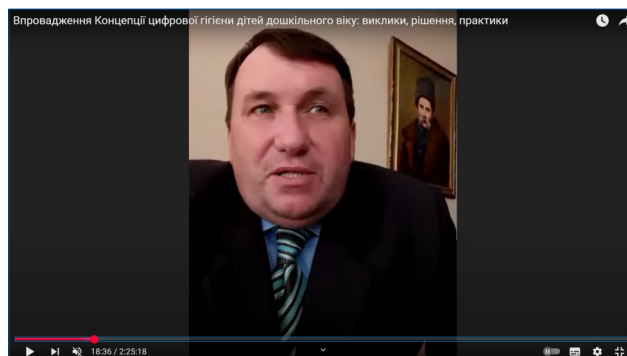
В. Косик підкреслила, що імплементація Концепції відбуватиметься поетапно. Спочатку будуть формуватися робочі групи регіонального та місцевого рівня: лідери закладів дошкільної освіти, представники Міністерства освіти і науки України, місцевих органів влади та батьків. Потім буде організовано низку вебінарів, методологічних сесій, тренінгів з цифрової гігієни дітей дошкільного віку для педагогів і батьків. Далі планується проведення моніторингу та з'ясування оцінки сформованості цифрової компетентності педагогів і дітей за допомогою анкетування, карток спостереження, журналів цифрової активності дітей.

На наступному етапі заклади дошкільної освіти «пілотно» будуть відпрацьовувати обмеження екранного часу, адаптований контент, «тижні цифрової гігієни», тощо. Також планується проведення інформаційної компанії завдяки Міністерству освіти і науки України, Міністерству цифрової трансформації України через засоби масової інформації.

В. Косик наголосила на викликах щодо впровадження Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку, а саме: недостатня цифровізація закладів дошкільної освіти (відсутність обладнання, Wi-Fi, Internet); відсутність україномовного безпечного контенту; низький рівень обізнаності батьків і педагогів; необхідність адаптації існуючих рекомендацій та методик під викликами цифрового суспільства.

Для вирішення цих викликів вбачаються: розподіл бюджетних ресурсів через залучення приватного та громадського секторів; навчання тренерів і створення спільнот практик; консолідація зусиль з розробки контенту (МОН України, НАПН України, ЗВО, ОІППО, міжнародні партнери); підготовка рекомендацій з цифрової гігієни дітей дошкільного віку та впровадження в освітній процес закладів дошкільного освіти. Доповідачка закликала присутніх разом забезпечити безпечне й свідоме цифрове зростання наших дітей дошкільного віку.

З вітальним словом до учасників конференції звернувся доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України [Микола Головка](#), який зазначив що сучасний світ активно користується цифровими

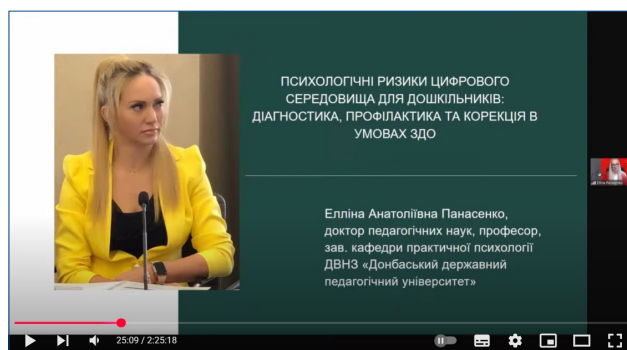

технологіями, що створює нові можливості для розвитку, виховання та навчання дітей дошкільного віку. Одночасно зростає загроза негативного впливу електронних пристроїв на фізичний, психічний та соціальний розвиток дітей, особливо раннього віку. Наголосив, що однією з актуальних проблем, яка потребує вирішення, є недостатній рівень цифрової гігієни серед дітей дошкільного віку.

М. Головка позитивно оцінив Концепцію і висловив впевненість у тому, що її впровадження в освітній процес закладів дошкільної освіти сприятиме його покращенню; а впровадження у зміст фахової підготовки майбутніх вихователів сприятиме підвищенню якості їх знань. Все це дасть змогу забезпечити відповідну педагогічну підтримку батьків для сприяння фізичному, психологічному та інформаційному благополуччю дітей у цифровому середовищі.

У своєму виступі доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаського державного педагогічного університету» [Елліна Панасенко](#) наголосила, що у житті дітей дошкільного віку стрімко зростає цифрова присутність, випереджаючи при цьому їхню психічну готовність до цього. Вразливість дітей через несформовану емоційну саморегуляцію та критичне мислення підвищує ризики впливу шкідливого контенту та цифрової залежності.

Наголосила, що у системі закладів дошкільної освіти відсутні ефективні механізми діагностики та профілактики цифрових ризиків, що ускладнює

впровадження Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку. Підкреслила, що у зв'язку з цим, педагоги та психологи закладів дошкільної освіти потребують сучасних інструментів оцінки та підтримки психологічного стану дитини в умовах цифровізації.

На думку Е. Панасенко психологічна діагностика є ключем до виявлення ризиків на ранніх етапах, побудови ефективної їх профілактики та впровадження корекційних програм. Індикатором якісного або токсичного цифрового середовища є емоційний стан дитини. Серед основних проявів поведінкових порушень у дітей через цифрове середовище вчена виокремила: імпульсивність, гіперактивність або млявість; неслухняність, ігнорування правил; зниження самоконтролю та конфліктність; агресію у відповідь на заборону гаджету; низьку витривалість до фрустрації.

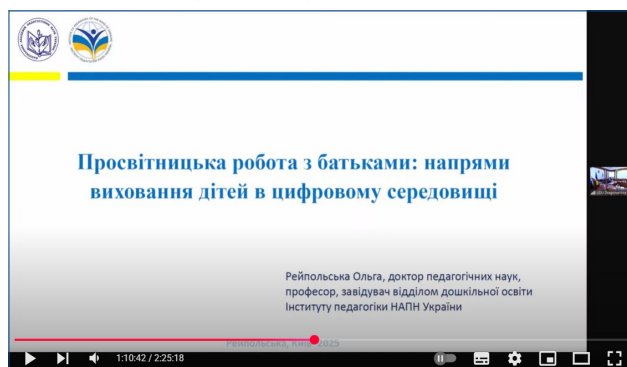
Основними проявами когнітивних порушень у дітей дошкільного віку під впливом цифрового середовища доповідачка визначила: розсіяну увагу та нестійку пам'ять; фрагментарне та уповільнене мислення; залежність від візуальної стимуляції; орієнтація на готові відповіді.

Е. Панасенко запропонувала задля корекції негативних наслідків впливу цифрового середовища на дітей дошкільного віку доцільно використовувати ігрову, пісочну, казку та арт терапію, релаксаційні техніки і т.д. Наголосила, що цифрове навчання має доповнювати, а не витіснити традиційні форми, при цьому вкрай важливо враховувати індивідуальні та вікові особливості дитини, забезпечення дорослими психологічної безпеки дитини.

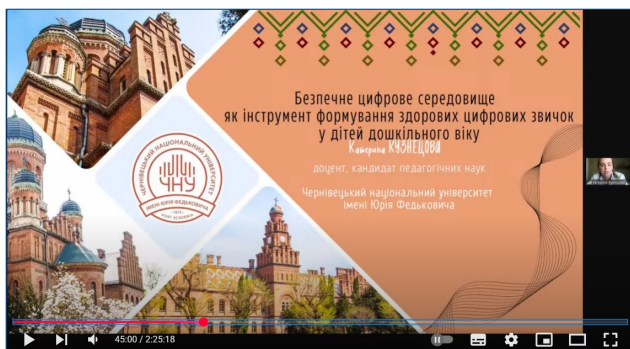
Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної і спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича **Катерина Кузнецова** розкрила можливості безпечного цифрового середовища як інструменту формування здорових цифрових звичок у дітей дошкільного віку. Наголосила на важливості створення безпечного

цифрового середовища, що передбачає: забезпечення інформаційної безпеки, технологічної інфраструктури закладу дошкільної освіти, формування цифрової культури вихователів, батьків та дітей, моніторинг та своєчасне реагування на виклики та ризики цифрового простору, забезпечення психологічної підтримки усіх учасників освітнього процесу.

Завідувач відділом дошкільної освіти Інституту педагогіки НАПН України **Ольга Рейпольська** зазначила, що батьки дітей раннього та дошкільного віку є учасниками освітнього процесу та несуть відповідальність за дитину, проте більшість з них, на превеликий жаль, не звертає увагу або не розуміє найбільш важливі проблеми, що *призводять до руйнівних наслідків здоров'я та розвитку дітей* (гіподинамія, гальмування психічного розвитку дитини, порушення моторного та мовленнєвого розвитку).

Вчена звернула увагу присутніх, що на фоні екранної форми соціалізації спотворено формується емоційна сфера дитини: підвищена чутливість до емоційного тону медіатексту й байдужість до емоцій інших у реальному житті. Спілкування в родині усе більше набуває рис обміну інформацією, члени родини віддаляються один від одного, зменшується їхня емоційна близькість. Батьки мають усвідомити, що в ранньому віці слід забезпечити право дитини на безекранний простір існування, запроваджувати дуже строго медіа цифрову дієту, адже будь-які екранні практики, які супроводжуються знерухомленням, знижують потенціал здоров'я дитини, гальмують розвиток сенсорної і мовленнєвої систем дитини, гальмують можливості розвинути генетично зумовленим задаткам в індивідуальні і творчі здібності. Наголосила, що ефективність виховання дітей в цифровому освітньому просторі значною мірою залежить від партнерської взаємодії батьків і вихователів.

На думку О. Рейпольської основними напрямками партнерської взаємодії батьків і вихователів щодо попередження негативних впливів цифрового середовища на дітей вбачаються: *дистанційне консультування сімей* — за допомогою безкоштовних програм, які дають змогу вибудовувати консультації в режимі реального часу (Скайп/Skype), за сприяння спеціального Інтернет-форуму зв'язку з адміністрацією закладу, на сайті закладу освіти; *групове консультування сімей з використанням Інтернет-мережі* (батьківські збори в Інтернет-просторі), у процесі якого відбувається обговорення спільних організаційних і виховних питань, обмін досвідом, візуалізація і презентація власних досягнень, спільний перегляд з наступним обговоренням відео- та аудіо матеріалів з виховних проблем тощо; *Інтернет-анкетування сімей* за допомогою існуючого сервісу docs.google.com, метою якого є встановлення існуючих проблем з належного виховання дітей / профілактики насилля та інтернет-ризиків для дітей і молоді з подальшою допомогою спеціалістів (педагогів, психологів, медичних працівників тощо) у їхньому вирішенні; *організація вебквестів* для сімей з використанням Інтернет-ресурсу, за допомогою яких сім'ям пропонується пройти заданим маршрутом та вирішити певні проблемні ситуації; *ведення «Instagram-щоденника»* батьківства, що сприяє обміну корисною й цікавою інформацією, розширенню батьківської спільноти, активізації інтересу батьків у пізнанні та поширенні новітніх розвивальних і виховних методик, вправ у практику сімейного виховання; обговорення сучасних Інтернет-ресурсів з проблем сімейного виховання як інформаційних джерел формування педагогічної культури батьків (Кремень та ін., 2022).

О. Рейпольська підсумувала, що дієве виховання дітей у цифровому просторі може бути за умови об'єднання зусиль усіх зацікавлених сторін. Це забезпечує як пролонгований, так і взаємодоповнювальний виховний вплив. Водночас виховання є цілеспрямованим і керованим процесом, відтак має здійснюватися на чітко визначених наукових засадах. Виховання дітей у цифровому просторі потребує створення відповідного науково-методичного забезпечення, яке сприятиме ефективному розгортанню якісного виховного процесу. Таке забезпечення дасть змогу досягнути ідейної єдності вихованців, педагогів, батьків.

Доктор філософії, викладач кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, радник міського голови Черкас з питань освіти та гуманітарної політики, власник мережі освітніх закладів «SOVA kid's space», Голова громадської організації «Об'єднання багатодітних родин «Крила» *Валерія Шинкарьова* зацентрувала увагу присутніх на тому, що процес цифровізації дошкільної освіти супроводжується значними викликами, серед яких: *виклик швидких змін* — технології розвиваються так стрімко, що знання, актуальні сьогодні, вже завтра можуть стати застарілими (постає питання: як закладам вищої освіти встигати за цим темпом і забезпечувати випускникам релевантні компетенції?); *виклик безпеки та етики* — цифровий простір приховує багато ризиків: від залежності до впливу неякісного контенту. Майбутній вихователю має не лише знати, як використовувати ІКТ, а й розуміти, як захистити дитину, сформувати її цифрову гігієну та етичні засади взаємодії з технологіями; *виклик методичної готовності* — недостатньо просто вміти користуватися програмами. Вихователю має бути методично підготовленим до інтеграції ІКТ у різні види діяльності — гру, навчання, спілкування. Це означає вміння створювати власний цифровий дидактичний матеріал, адаптувати існуючі ресурси та обґрунтовано добирати технології під конкретні освітні завдання; *виклик відсутності єдиних стандартів* — часто ми стикаємося з відсутністю чітких державних стандартів щодо використання ІКТ у дошкільній освіті, що ускладнює розробку уніфікованих програм підготовки здобувачів освіти, починаючи від дітей дошкільного віку та завершуючи вихователями з багаторічним досвідом роботи.

В. Шинкарьова поділилась досвідом фахової підготовки майбутніх вихователів Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького і запропонувала стратегії задля вирішенням цих викликів.

Перша стратегія — постійне оновлення освітніх програм. Наші освітні програми, навчальні плани та силабуси є гнучкими, які інтегрують найновіші технологічні рішення та педагогічні практики. Розуміння того факту, що здобувачі вищої освіти розпочинають навчання за спеціальністю «Дошкільна освіта» з різним рівнем власної цифрової компетентності, університет запровадив спеціальні пропедевтичні курси з цифрової освіти студентів «Інформаційно-комунікаційні

технології». В ОПП включено вивчення обов'язкової освітньої компоненти «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми», яка дасть змогу студентам усвідомити значення та можливості використання цифрових технологій у майбутній професійній діяльності, навчитися застосовувати сучасні комп'ютерні ігрові технології для активізації пізнавальної діяльності дошкільників, створювати дидактичний матеріал для роботи з дошкільниками; засвоїти вимоги щодо безпечної роботи дітей за комп'ютером; удосконалити свої навички самостійного пошуку в мережі Інтернет необхідних цифрових ресурсів для організації якісної дошкільної освіти. Здатність студентів спеціальності дошкільна освіта формувати цифрову грамотність дошкільників у майбутній професійній діяльності розвивається шляхом навчання за дисциплінами вибіркового компоненту освітньо-професійних програм таких дисциплін, як «Технології STREAM-освіти в розвитку дітей».

Друга стратегія — посилення практичної спрямованості. Майбутні вихователі повинні не лише вивчати теорію, а й активно застосовувати ІКТ у модельних ситуаціях, під час педагогічних практик. Це створення віртуальних лабораторій, імітаційних центрів, де студенти зможуть відпрацьовувати навички інтеграції технологій у реальну педагогічну діяльність. Важливо також організовувати майстер-класи від практикуючих вихователів, які успішно використовують ІКТ. Особливої уваги заслуговує використання студентами розробок *«Інноваційної онлайн-платформи з щоденним плануванням Mr. Leader»* (Mr. Leader, n.d.), яка забезпечує реалізацію методики дошкільної освіти шляхом організації навчання дошкільників у дитячих центрах Mr. Leader за програмою розвитку лідерських якостей «Освіта і піклування / Education & Care», *«Платформи розвитку дошкільнят НУМО»* (НУМО. Платформа розвитку дошкільнят, n.d.), розроблена у співпраці ЮНІСЕФ та Міністерства освіти і науки України, цифровий ресурс, створений Українським інститутом розвитку освіти, розділ сайту МОН України *«Сучасне дошкілля під крилами захисту»* (МОН України, n.d.) тощо.

Третя стратегія — розвиток критичного мислення та медіаграмотності. Педагоги повинні бути здатними аналізувати інформацію, розрізняти якісний та шкідливий контент, навчати цьому дітей та їхніх батьків. Це включає вміння працювати з фейками, розвиток навичок фактчекінгу та формування відповідального ставлення

до цифрового споживання. У цьому контексті на схвалення заслуговує запровадження вибірових навчальних дисциплін «Основи медіаграмотності», «Медіаосвіта дітей дошкільного віку», «Основи медіаграмотності педагога», опанування яких сприяє формуванню у студентів практичних навичок ефективної та безпечної взаємодії з інформацією, отриманою з медіаджерел (аналогових і цифрових), критичного її споживання, усвідомлення основ захисту персональних даних, окремих практичних питань кібербезпеки; формуванню вмінь знаходити, готувати та передавати медіаконтент, протистояти маніпулюванню свідомістю особистості з боку масмедіа. Це допоможе у майбутній професійній діяльності формувати основи медіаграмотності у дітей старшого дошкільного віку.

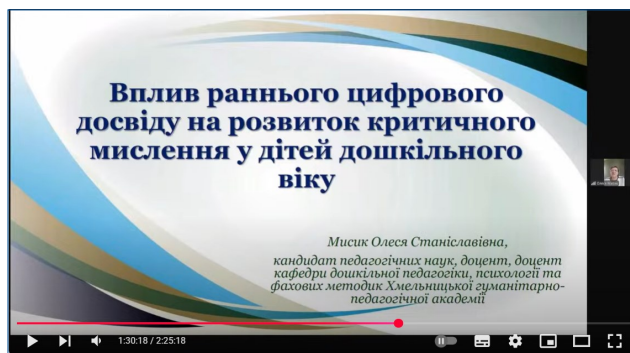
Четверта стратегія — формування педагогіки партнерства з батьками. Вихователь як цифровий агент має бути провідником не лише для дітей, а й для їхніх родин. Це передбачає вміння консультувати батьків щодо безпечного використання гаджетів, обговорювати потенційні ризики та можливості ІКТ для розвитку дитини в домашніх умовах.

П'ята стратегія — безперервний професійний розвиток. Заклади вищої освіти мають не лише випускати готових фахівців, а й створювати умови для їхнього подальшого навчання через курси підвищення кваліфікації, вебінари, онлайн-ресурси, що відповідають найновішим тенденціям у цифровій педагогіці. Забезпечення цього напряму відбувається за допомогою авторського цифрового ресурсу — GOOGLE-сайт «Діджитал-майстерня цифрових ресурсів для дошкільної освіти» як платформи для презентації майбутніми вихователями авторських цифрових ресурсів, що відкрита для використання всіма студентами, які об'єднали свої зусилля у спільній справі. Цей осередок презентує скомпоновані або самостійно створені студентами (авторські) цифрові ресурси для дошкільної освіти на сторінках: «Інтерактивні завдання для старших дошкільників», «Навчальні (дидактичні) ігри для дошкільної освіти», «Розвивальні ігри для старших дошкільників», «Відеофільми для старших дошкільників», «Комікси, колажі, інші цифрові ресурси для дошкільної освіти», «Авторські цифрові ресурси».

Підсумовуючи, В. Шинкарьова зазначила, що перетворення вихователя на ефективного цифрового агента — це складний, але вкрай важливий

процес. Він вимагає від закладів вищої освіти системного підходу, постійної адаптації до динаміки цифрового світу та глибокого розуміння потреб сучасної дитини. Лише через спільні зусилля можна підготувати педагогів, які не лише впроваджуватимуть технології, а й використовуватимуть їх для виховання гармонійних, творчих та відповідальних громадян цифрової епохи.

У своєму виступі кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії *Олеся Мусик* зазначила, що у добу стрімкої цифровізації навіть найменші діти дедалі активніше взаємодіють із технологіями: переглядають відео, користуються додатками, «спілкуються» з віртуальними персонажами. Цифровий досвід стає частиною їхнього пізнання світу, ігнорувати це — означає втрачати зв'язок з реальністю дитинства XXI століття.

Перед педагогами стоїть завдання не лише контролювати цей процес, а й усвідомити його потенціал і ризики. Особливої уваги потребує вплив цифрового середовища на критичне мислення — здатність аналізувати, порівнювати, робити висновки, ставити запитання. У дітей 5-6 років ця здатність тільки формується, і важливо спрямувати її розвиток у правильному руслі.

Цифрові технології можуть сприяти розвитку мислення, комунікації, творчості — за умови грамотного педагогічного супроводу. Інтерактивні ігри, додатки, віртуальні експерименти здатні активізувати логічне, причинно-наслідкове й образне мислення, формувати навички вибору, передбачення та аргументації. Проте, якщо дитина лише пасивно споживає контент, переглядає відео без обговорення — це гальмує когнітивний розвиток.

Серед ризиків — перенасичення сенсорними стимулами, зниження уваги, обмеження простору для уяви, цифрова залежність, розмиття меж між реальністю і вигадкою. Важливо пам'ятати:

не технології самі по собі, а спосіб їх використання визначає, чи будуть вони ресурсом розвитку чи загрозою.

Щоб цифрове середовище стало ресурсом розвитку, а не фактором ризику, необхідно дотримуватись ряду педагогічних умов, які створюють безпечний і розвивальний простір для дитини: інтегрувати цифрові технології в педагогічний процес як інструмент для формування запитань, дослідження, гри; створювати ситуації вибору, порівняння, обговорення в роботі з цифровим контентом; поєднувати екранні форми взаємодії з реальним досвідом дитини — через діалог, дослідження, сенсорну активність; навчати дітей основам медіаграмотності — на доступному для них рівні; залучати батьків як партнерів у цифрове виховання дитини.

Цифровий досвід уже не вибір, а необхідність. За умови відповідального, педагогічно доцільного супроводу він здатен формувати не лише користувача, а свідому, критично мислячу особистість. Саме в цьому — місія сучасного педагога.

Плідна наукова дискусія учасників конференції сприяла виробленню консолідованої позиції щодо пріоритетних завдань у сфері дошкільної освіти та механізмів їх реалізації. Така консолідована позиція знайшла своє відображення у резолюції, прийнятій за результатами роботи конференції.

**Рекомендації учасників
всеукраїнської науково-практичної онлайн
конференції «Впровадження концепції цифрової
гігієни дітей дошкільного віку:
виклики, рішення, практики»**

Під час заходу учасники конференції обмінялися думками за змістом доповідей, презентацій щодо піднятих проблем та виявили солідарність у розумінні необхідності системних перетворень, пов'язаних із новими викликами в освіті дітей раннього та дошкільного віку; необхідності цифровізації професійної педагогічної освіти; об'єднання зусиль усіх суб'єктів освітнього процесу — управлінців, педагогів закладу дошкільної освіти, дітей та їхніх батьків, представників громадськості.

У результаті спільного обговорення актуальних проблем сформульовано такі висновки.

Прогресивний розвиток вітчизняної системи дошкільної освіти зумовлюється стрімким запровадженням у сучасному суспільстві нанотехнологій, робототехніки, digital-технологій, IT-технологій, що є активним рушієм для самоактивності, саморуху особистості та створює реальні переду-

мови появи нової генерації фахівців дошкільної галузі.

З огляду на позитивні тенденції та виклики вітчизняної дошкільної освіти, учасники конференції за результатами спільного обговорення актуальних проблем наголошують на першочерговій необхідності забезпечення належної уваги з боку Міністерства освіти і науки України, обласних управлінь (департаментів) освіти, директорів закладів дошкільної освіти та їхніх педагогічних колективів, батьківської громадськості до розроблення й закріплення нормативно-правових та організаційно-управлінських механізмів забезпечення цифрової гігієни дітей дошкільного віку; створення безпечного цифрового освітнього середовища; забезпечення солідарної відповідальності всіх учасників освітнього процесу в різних формах їх взаємодії; розроблення механізмів кадрового, методичного та фінансового забезпечення фахової підготовки та перепідготовки педагогів зважаючи на завдання Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку. Для вирішення означених проблемних завдань *рекомендуємо*:

1. Міністерству освіти і науки України розглянути питання щодо:

- поширення та узагальнення прогресивного досвіду педагогів і педагогічних колективів ЗДО України щодо реалізації Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку на основі створення єдиної електронно-інформаційної платформи;
- цілеспрямованого вивчення прогресивного вітчизняного та міжнародного досвіду з цифровізації дошкільної освіти та проведення міжнародного конгресу для його обговорення і поширення;
- сприяння розробленню навчально-методичної літератури з метою забезпечення цифрової гігієни дітей раннього та дошкільного віку в умовах закладів дошкільної освіти та родини.

2. Національній академії педагогічних наук України долучитись до:

- вивчення та аналізу європейських ініціатив, результатів вітчизняних та міжнародних досліджень щодо використання цифрових технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти та підготовки рекомендацій з їх імплементації у вітчизняну систему дошкільної освіти.

3. Органам управління освітою, обласним інститутам післядипломної педагогічної освіти сприяти:

- створенню безпечної цифрової інфраструктури суб'єктів освітньої діяльності;

- подальшому впровадженню ідей Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку в практику роботи ЗДО різних типів і форм власності;

- створенню методичних об'єднань педагогічних працівників з проблем цифрової гігієни дітей з метою поширенню позитивного досвіду, ефективних освітніх практик;

- запровадженню в закладах ППО (післядипломної педагогічної освіти) для педагогів ЗДО спецкурсів та тренінгів з теми: «Цифрова гігієна дітей дошкільного віку».

4. Керівникам закладів дошкільної освіти:

- налагоджувати системну просвітницьку роботу серед батьків для оптимізації взаємодії педагогів і родин дітей раннього та дошкільного віку у забезпеченні цифрової гігієни та ефективного запобігання й протидії негативним наслідкам використання цифрових технологій дітьми;

- інформувати батьківську громадськість про зміст і особливості впровадження Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку;

- забезпечувати активну роботу офіційних сайтів ЗДО для широкого інформування спільноти про кращі педагогічні напрацювання з питань цифрової гігієни дітей дошкільного віку в умовах родинного та суспільного виховання.

5. Керівникам кафедр дошкільної освіти педагогічних ЗВО України:

- посилити зміст основних дисциплін фахової підготовки майбутніх фахівців дошкільної галузі проблематикою цифрової гігієни дітей дошкільного віку або присвятити їм одну з вибірових дисциплін з метою формування цифрової компетентності у здобувачів вищої освіти;

- посилити професійну підготовку здобувачів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів зі спеціальності А2 — дошкільна освіта до забезпечення цифрової гігієни дітей шляхом включення у освітні програми підготовки бакалавра та магістра дисциплін, спрямованих на оволодіння майбутніми фахівцями дошкільної галузі знаннями з цифрової гігієни дітей дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Кабінет Міністрів України. (2025, 2 травня). *Про схвалення Концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку* (432-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/432-2025-p>
- Кремень, В.Г., Сисоєва, С.О., Бех, І.Д., Вознесенська, О.Л., Гавриш, Н.В., Гончар, Л.В., Журба, К.О., Ільїн, В.В., Канішевська, Л.В., Кириченко, В.І., Комаровська, О.А., Корнієнко, А.В., Куниця, Т.Ю., Курбатов, С.В., Литовченко, О.В., Малиношевський, Р.В., Мачуський, В.В., Найдьонова, Л.А., Рейпольська

- ка, О.Д., Толочко, С.В., Федорченко, Т.Є., Харченко, Н.В., Чаплінська, Ю.С., & Шахрай, В.М. (2022). Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(2), 1-30. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4206>
- Міністерство освіти і науки України. (n.d.). *Сучасне дошкілля під крилами захисту*. <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/suchasne-doshkillya-pid-krilami-zakhistu>
- Національна академія педагогічних наук України. (2025). *Впровадження концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку: виклики, рішення, практики*. <https://naps.gov.ua/ua/press/releases/3679/>
- НУМО. Платформа розвитку дошкільнят. (n.d.). *НУМО цифрова екосистема для розвитку дошкільнят*. <https://numo.mon.gov.ua/>
- Український державний університет імені Михайла Драгоманова. (2025). *Конференція: Впровадження концепції цифрової гігієни дітей дошкільного віку: виклики, рішення, практики*. <https://pf.udu.eas.ua/event/11>
- Mr.Leader. (n.d.). *Інноваційна система освіти та піклування дітей раннього та дошкільного віку: онлайн платформа / мережа дитячих центрів / франшиза*. <https://mr-leader.com/ua>

IMPLEMENTATION OF THE CONCEPT OF DIGITAL HYGIENE FOR PRESCHOOL CHILDREN: CHALLENGES, SOLUTIONS, PRACTICES

Based on the results of the All-Ukrainian scientific-practical online conference "Implementation of the Concept of Digital Hygiene for Preschool Children: Challenges, Solutions, Practices"

Olha Reipolska

DSc in Education, Professor, Head of the Department of Preschool Education of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Hanna Tsvietkova

DSc in Education, Professor, Head of the of Pedagogy and Psychology of Preschool Education and Children's Creativity, Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article presents the outcomes of the All-Ukrainian scientific-practical online conference titled "Implementation of the Concept of Digital Hygiene for Preschool Children: Challenges, Solutions, Practices". Organized by the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Department of Preschool Education of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, and the Department of Preschool Education of the Ukrainian State University of Mikhailo Dragomanov, the conference brought together approximately 15,000 participants from the academic and scientific community, educational professionals from higher education institutions, educators from teacher professional development centres and regional institutes of postgraduate education, preschool industry experts, and students at various levels of higher education.*

Conference participants discussed issues related to the digitalization of preschool education, ways to solve them, and the necessity of implementing the Concept of Digital Hygiene for preschool children. They shared practical case studies from their work experience.

Keywords: *preschool education; preschool institutions; digitalization; digital hygiene; personal development of preschoolers; digital competence of educators; information and communication technologies; digital educational environment.*

Дата публікації: 30 червня 2025 р.